

EU och klimatet

Klimatpolitiska kartläggningen, juli 2020

Teknikföretagen

Om undersökningen

Undersökningen har genomförts av Novus på uppdrag Teknikföretagen. Syftet med undersökningen är att undersöka allmänhetens inställning till klimatfrågan.

Novus har genomfört 1071 intervjuer under perioden 25 juni till 1 juli. Deltagarfrekvensen var 69 %. Det finns inget som tyder på att bortfallet skulle snedvrída resultatet, utan undersökningen är åsiktsmässigt representativ för målgruppen svenska allmänheten, 18- 79 år, som skulle undersökas, och de slutsatser som presenteras i undersökningen gäller hela populationen.

Undersökningen är genomförd via webb-intervjuer i Novus slumpmässigt rekryterade Sverigepanel som ger representativa resultat.

Lågt förtroende för politiken när klimatfrågan blivit viktigare

Just nu är klimatfrågan brännhet i Bryssel. EU-parlamentets huvudförhandlare för den nya klimatlagen, Jytte Guteland (S), presenterade i maj en rapport för ökade klimatambitioner. EU har redan beslutat att bli klimatneutralt till 2050, men i Gutelands rapport föreslås en höjning av delmålet för utsläppsminskning till 2030. EU-kommissionen och EU-parlamentet har sedan tidigare accepterat minskningar på 50-55 procent till 2030, men Guteland vill alltså öka ambitionsnivån, och föreslår att delmålet ska höjas till 65 procent. Beslut om målnivåerna fattas först under hösten, men sannolikt kommer det att möta omfattande kritik – både från näringsliv och politik.

Samtidigt debatteras den gröna given som del i EU:s återstartsarbete efter Corona, och den budget som troligtvis beslutas på EU-toppmötet i sommar kan komma att påverka Sveriges och EU:s klimatarbete i stor omfattning. Ur ett EU-perspektiv är klimatfrågan brännande och spännande.

Att klimatfrågan engagerar i Sverige och övriga världen vet vi. I undersökning efter undersökning placeras den högt bland väljarnas viktigaste frågor. Men hur ser de svenska väljarna egentligen på politikens möjligheter att hantera frågan? Finns det skillnader mellan Sverige och EU? Och hur skiljer sig riksdagspartiernas väljare åt i sina bedömningar och eventuella livsstilsförändringar av klimathänsyn?

Det första viktiga medskicket från denna undersökning är att väljarna uppfattar politikens förmåga att hantera klimatfrågan som låg – både i Sverige och i EU, detta trots att frågan röner stort intresse och mer än hälften av svenskarna har förändrat sin livsstil för att minska sin miljöpåverkan.

Det andra viktiga medskicket är att en majoritet av svenskarna ser teknisk utveckling som avgörande för att hantera frågan. Det ligger väl i linje med teknikindustrins ständiga arbete för minskad klimatpåverkan. Det går dock inte att bortse från politikens roll – industriell utveckling och politiska beslut hänger tätt ihop.

Ur Teknikföretagens perspektiv innebär resultatet av denna undersökning en viktig hemläxa till politiken. Precis som undersökningen visar anser Teknikföretagen att EU är Sveriges viktigaste arena för klimatarbete, men då krävs också en tydlig och trovärdig agenda, inte bara högt satta mål. Här finns lågt hängande frukter, som en EU-gemensam plan för utbyggnad av laddinfrastruktur för omställning av fordonsflottan såväl som forskningsmedel till de nya teknologier som ska minska utsläpp och frihandelsavtal som verktyg för att minska utsläpp hos våra handelspartners.

Jenny Sandahl

Gustav Wiel-Berggren

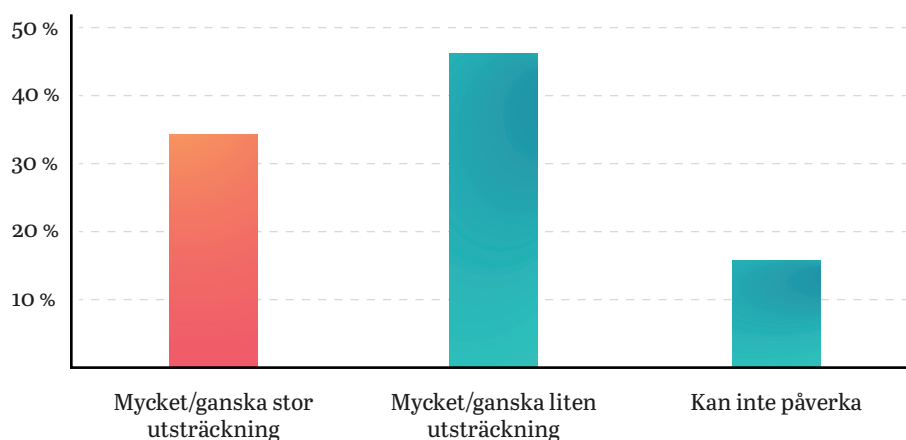
KONTAKT

Jenny Sandahl, expert klimat, Teknikföretagen
jenny.sandahl@teknikforetagen.se
+46 8 782 09 62

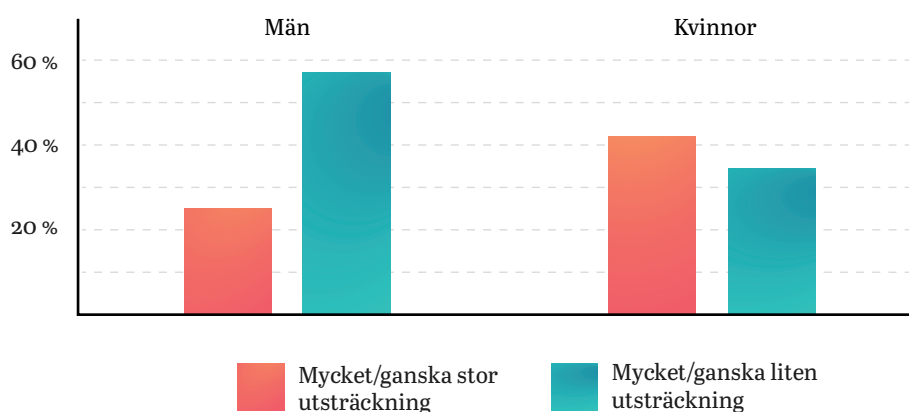
Kan Sverige påverka det globala klimatarbetet?

Litar väljarna på att Sverige har möjlighet att påverka det globala klimatarbetet? Undersökningen visar att de flesta tror att regeringen har förmåga att åstadkomma någon påverkan, även om nästan hälften anser det vara i ganska eller mycket liten utsträckning. Hur positiv eller negativ man är till regeringens förmåga skiljer sig stort mellan kön och väljargrupper.

I vilken utsträckning kan Sveriges regering påverka det globala klimatarbetet?

I vilken utsträckning kan Sveriges regering påverka det globala klimatarbetet?

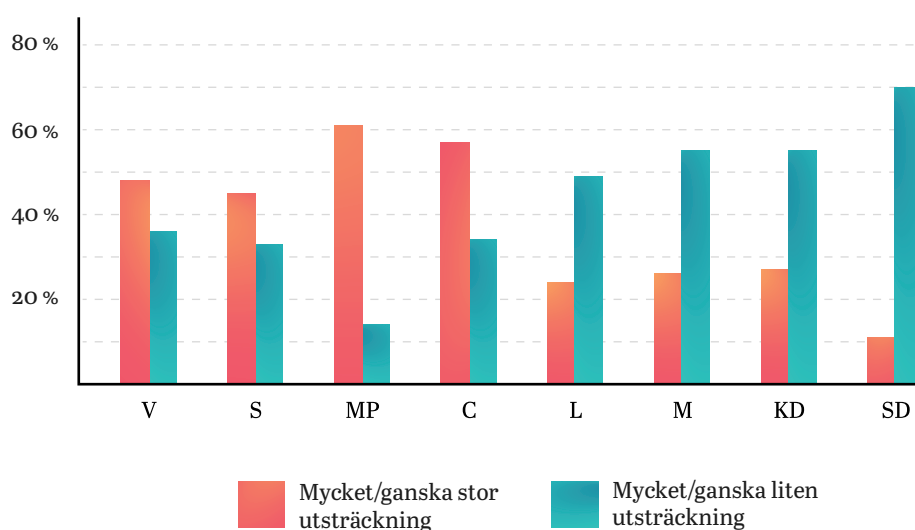

Betydligt fler kvinnor tror att regeringens förmåga att påverka är stor eller ganska stor, medan en klar majoritet av männen tror att samma förmåga är ganska eller mycket liten.

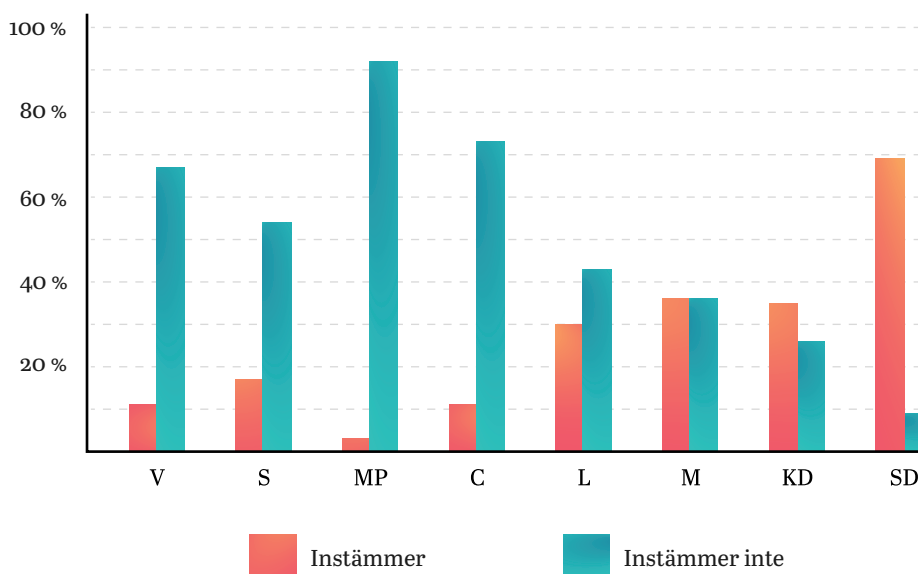
Sett till partisympatier finns det två särskilt tydliga statistiskt signifikanta skillnader. De som tror regeringen har störst möjlighet att påverka är Miljöpartiets väljare. Det är inte nödvändigtvis förvånande, vad som måhända är mer förvånande är att endast sex av tio MP-väljare tror att regeringen har stor eller ganska stor möjlighet att påverka det globala klimatarbetet. Bland de borgerliga partierna sticker Centerpartiets väljare ut som de som har större förtroende för Sveriges regerings förmåga. Tvärt emot Miljöpartiet menar en majoritet av Sverigedemokraternas väljare att regeringen har en mycket eller ganska liten förmåga att påverka det globala klimatarbetet.

En anledning till att så många anser att Sveriges förmåga är liten eller begränsad kan ha att göra med vår storlek och den svenska regeringens möjlighet till inflytande i den globala klimatdebatten. På frågan om huruvida Sveriges roll i klimatarbetet är försumbar syns snarlika skillnader mellan män, kvinnor och partisympatier.

I vilken utsträckning kan Sveriges regering påverka det globala klimatarbetet?

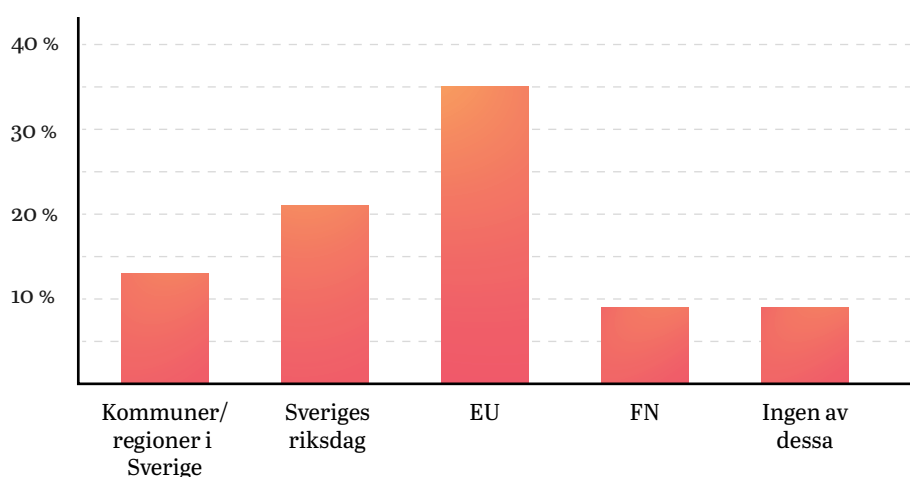
Sveriges roll i klimatarbetet är försumbar eftersom vi är ett litet land

EU den viktigaste arenan

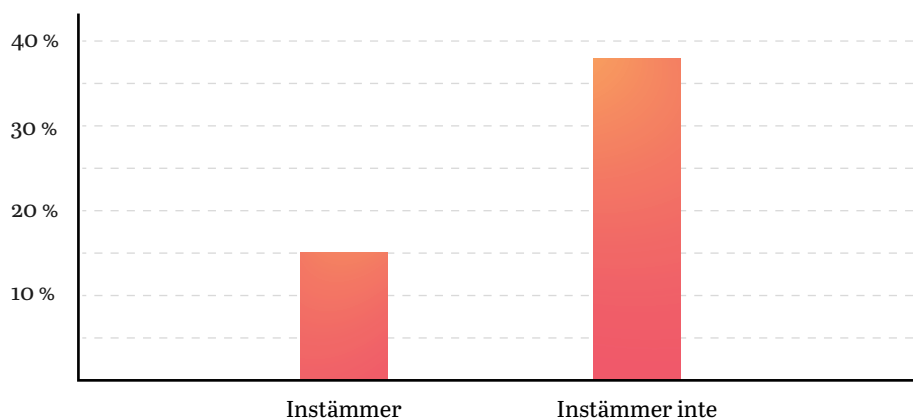
På frågan genom vilken politisk arena Sverige har störst möjlighet att göra skillnad i klimatarbetet väljer svenskarna EU framför riksdagen, regioner och kommuner samt FN. Genom EU ingår vi i en större gemenskap med förmåga att stifta lagar för medlemsländer att följa och kan som ekonomisk stormakt även ställa krav på handelspartners.

Vilken är den viktigaste politiska arenan för Sveriges klimatarbete?

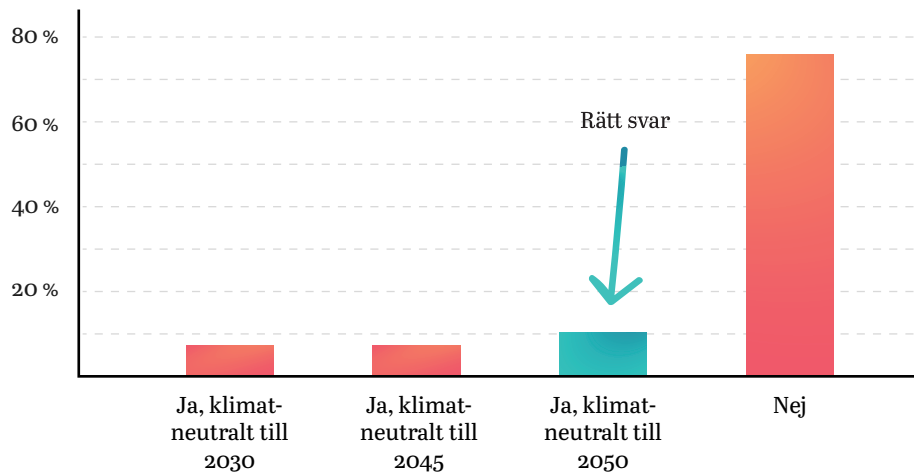

Men samtidigt som många tror att Sveriges regering har en roll att spela i det globala klimatarbetet, med EU som viktigaste arena, så har endast 15 procent av svenskarna förtroende för EU:s klimatarbete. Precis som i många andra viktiga frågor är kännedomen om det som händer i Bryssel och EU-parlamentet väldigt låg – endast var tionde svensk känner till EU:s klimatmål.

Jag har förtroende för EU:s klimatarbete

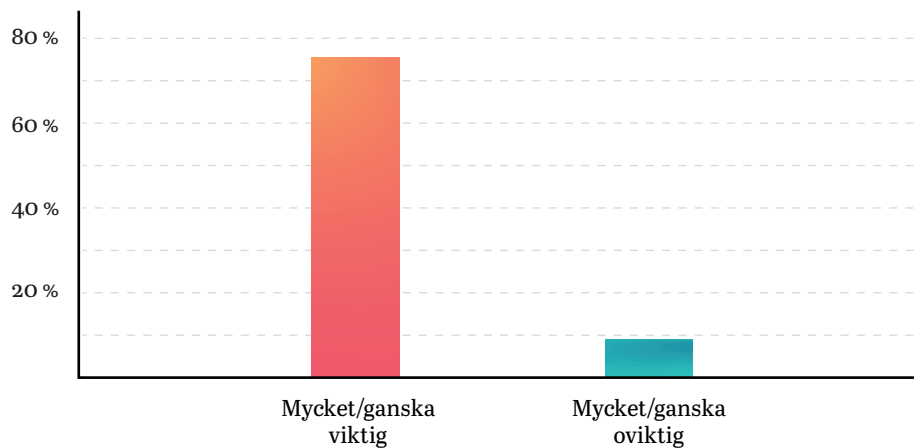
Känner du till EU:s klimatmål i den nya klimatlagen?

Viktigt att vara ett föregångsland

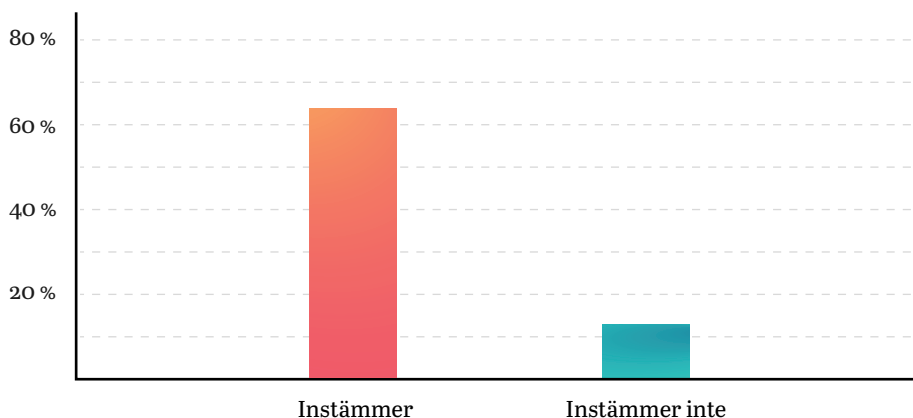
Att så få svenskar känner till EU:s klimatmål skulle kunna indikera ett ointresse för frågan, men så är inte fallet. Undersökningen visar att 76 procent anser klimatfrågan vara viktig eller ganska viktig för dem, medan endast 9 procent uppger motsatsen.

Hur viktig är klimatfrågan för dig?

Hela 63 procent av svenskarna anser därutöver att Sverige ska vara ett föregångsland i klimatarbetet. Det är dock en fråga som behöver nyanseras. En klimatpolitisk ledartröja innebär en svår balansgång – morötter i form av stöd för att hjälpa nationella industrier i den gröna omställningen är viktiga och kan ge svenska företag fördelar när krav ökar i andra länder. Samtidigt kan för mycket piska med svenska nationella särregleringar och höga kostnader minska efterfrågan på svenska varor och istället öka efterfrågan från länder med sämre energimix och produktionssätt. I ett sådant scenario, om ambitionsnivån i Sverige blir för hög, är risken att de svenska utsläppen minskar medan de globala utsläppen ökar när andra tar över produktionen.

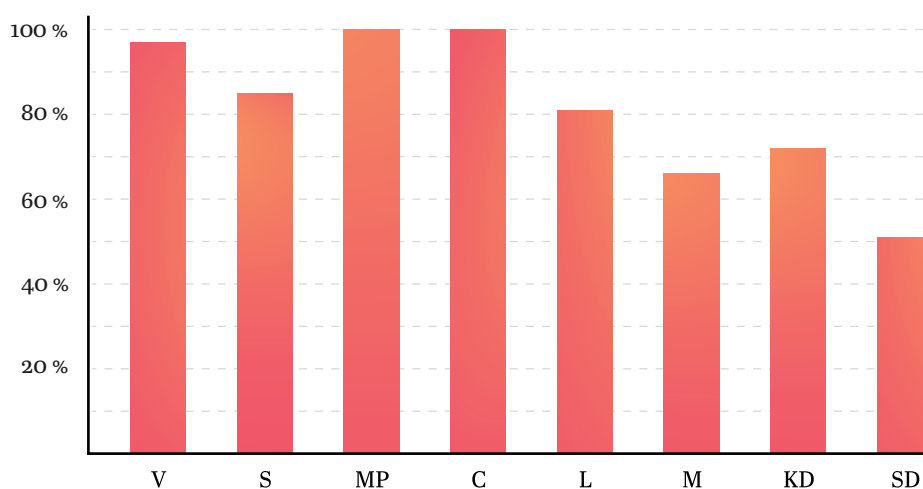
Jag tycker att Sverige borde vara ett föregångsland i klimatarbetet

Stort personligt engagemang hos väljarna

I den nationella klimatdebatten är tonläget ofta högt. Inte sällan beskrivs Sverigedemokraterna som klimaförnekare – samma beskrivning erhölet två moderata riksdagsledamöter från en miljöpartistisk riksdagsledamot i en intervju i Expressen (4/7 2020). Sett till väljarna är dock klimatengagemanget högt. Litet förtroende för regeringens förmåga eller EU:s klimatarbete betyder inte ett allmänt motstånd mot klimatarbete och klimatfrågan. Tvärtom visar undersökningen att en majoritet av samtliga partiers väljare anser klimatfrågan vara mycket eller ganska viktig, även om det inom detta spann finns stora skillnader.

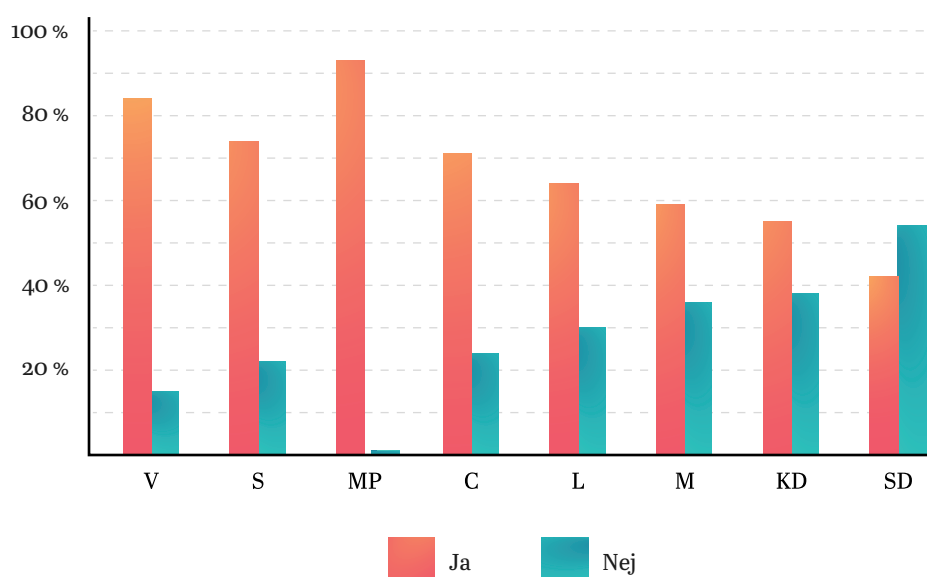
Andel som uppger klimatfrågan som viktig

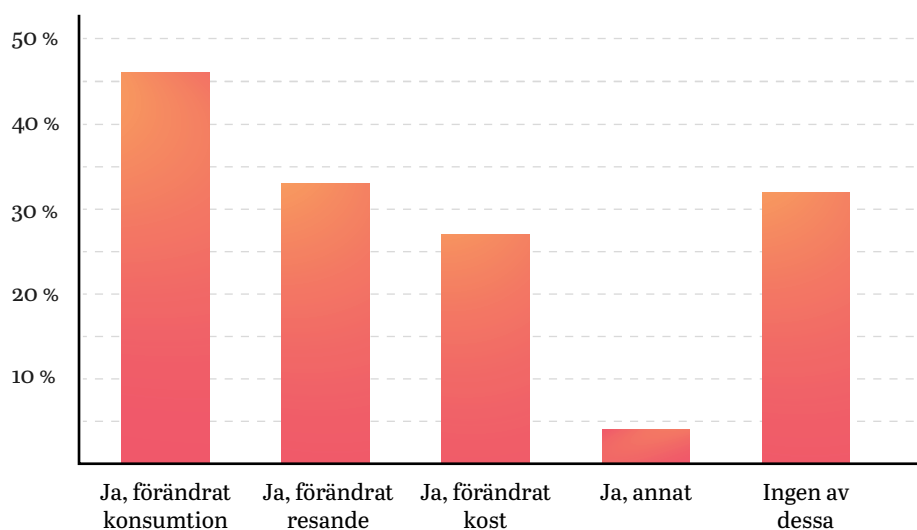
Nära hälften har förändrat sin konsumtion

Undersökningen visar även att en majoritet av väljarna gjort aktiva livsstilsval för att minska sin egen klimatpåverkan, i frågeunderlaget inkluderades förändringar i kost, konsumtion och resande. Bland fritextsvar fanns även de som menade att de blivit bättre på att källsortera och installerat solvärme. Svaren visar att hela 63 procent av svenskarna har förändrat sin livsstil i syfte att minska sin klimatpåverkan, medan 32 procent inte har förändrat sin livsstil.

Har gjort aktiva livsstilsval för att minska sin klimatpåverkan?

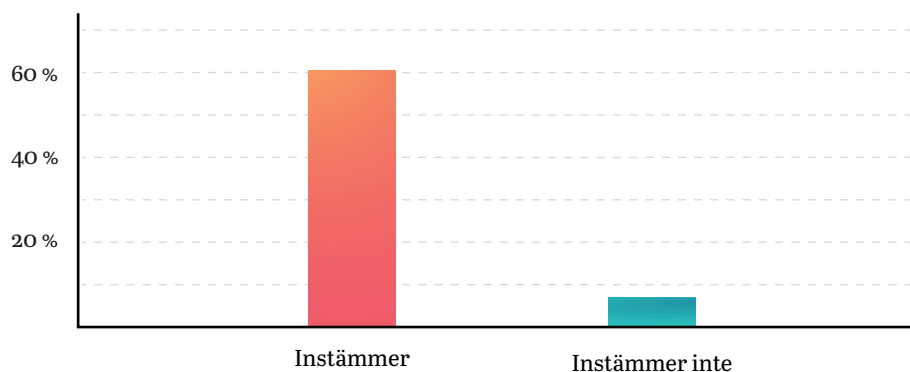
Har du gjort aktiva livsstilsval för att minska din klimatpåverkan?

Ny teknik avgörande

Den låga tilltron till politikens förmåga att lösa klimatfrågan betyder inte att svenskarna tror att det saknas lösningar på de utmaningar klimatförändringarna ställer oss inför, istället menar en majoritet av svenskarna att teknisk utveckling är avgörande för att lösa klimatfrågan.

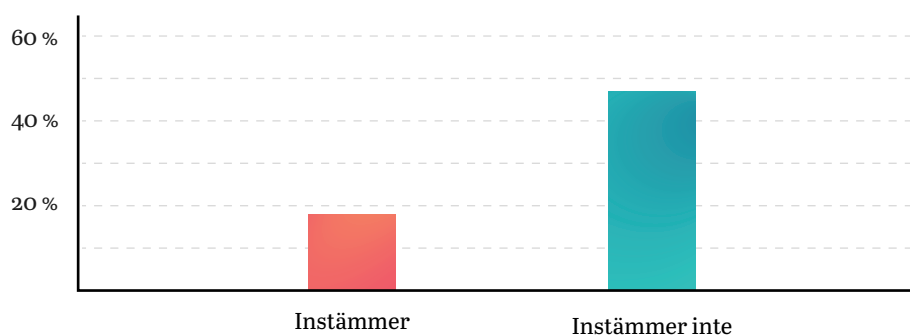
Teknisk utveckling är avgörande för att lösa klimatfrågan

Ur industrins perspektiv är detta en positiv nyhet, och ett kvitto på att teknikindustrins ansträngningar inte går obemärkt förbi. Klimatfrågan har blivit en drivkraft för många industrier att utvecklas, där klimatsmarta produkter har blivit en konkurrensfördel, och där nya affärsmodeller skapar värde i hållbar användning.

Ett vanligt argument när det kommer till klimatfrågan och tekniska lösningar är att utveckling och ny teknik endast kommer att öka efterfrågan på nya varor, vilket i sin tur skulle leda till ökade utsläpp och ökad förbrukning av begränsade resurser. Det kan ofta sammanfattas till en uppfattning att tillväxt och minskade utsläpp är omöjligt att förena. Den allmänna opinionen delar dock inte den uppfattningen, drygt var femte tillfrågad instämmer i den uppfattningen, medan nästan hälften inte instämmer.

Ekonomisk tillväxt och minskade utsläpp är omöjliga att förena

Så vinner EU förtroende i klimatfrågan

Utsläpp går inte att trola bort. Oavsett hur högt eller lågt satta målen är, så måste utsläppsminskningar ske genom nya produktionssätt, nya transportsätt, industriell utveckling, digitalisering och kanske förändrade vanor. Här ligger både nyckeln till minskade utsläpp och ökat förtroende för en verkningsfull klimatpolitik.

Därför krävs det att politiken inte bara presenterar högt satta mål. För dessa mål måste det också finnas en trovärdig plan, som pekar ut möjligheter och hinder, och har en strategi för att övervinna dessa. Nedan presenterar vi Teknikföretagens tre förslag för minskade utsläpp och ökat förtroende för EU:s hantering av klimatfrågan.

Gemensam plan för laddinfrastruktur

Transporter i EU står för strax under 30 procent av EU:s utsläpp. Elbilar blir allt vanligare och svenska lastbilstillverkare har tunga ellastbilar redo för leverans under 2020. Men laddinfrastrukturen finns inte på plats, varken i Sverige eller EU. Om både privatpersoner och transportsektorn ska investera i elfordon så krävs en EU-gemensam plan för utbyggnad av laddinfrastruktur, annars kommer omställningen till eldrivna fordonsflottor dröja.

Forskning i klimatsmarta teknologier

Många branscher kan minska sina koldioxidutsläpp successivt med gradvisa förbättringar. Andra branscher är helt beroende av teknologiska framsteg för att utsläppen ska minska. Därför måste EU än tydligare lägga fokus på FoU-insatser som möter industrins utmaningar.

Frihandelsavtal

Frihandelsavtal är ett viktigt verktyg i EU:s klimatarbete. Attraktionen av tillträde till EU:s inre marknad innebär att vi kan ställa krav på andra länder och regioner för att uppnå ambitiösa klimatåtaganden globalt. EU bör därför alltid ha som utgångspunkt i frihandelsavtal att handelspartners ska minska sina utsläpp i linje med parisavtalet.

EU och klimatet

KLIMATPOLITISKA KARTLÄGGNINGEN, DEL 1

För att ta reda på hur det svenska folket förhåller sig till Sveriges och EU:s klimatarbete har Teknikföretagen genomfört den första av tre delar i serien Klimatpolitiska kartläggningen, i denna första del med fokus på politikens och EU:s möjligheter kontra individuellt ansvar och teknisk utveckling.

Teknikföretagen

Sverige står inför en tid av oanade möjligheter. Ny teknik, nya affärsmodeller gör det möjligt att tackla vår tids stora utmaningar. Den svenska teknikindustrin leder den utvecklingen.

Sveriges framtid är därför nära sammankopplad med industrins framtid. Dels för att Sveriges arbetsmarknad och välbefinnande är beroende av näringslivets framgång. Dels för att det är näringslivets lösningar som också kommer att vara Sveriges lösningar. Därför bör vårt fokus vara att främja innovation och utveckling i näringslivet, för teknik som gör världen bättre.